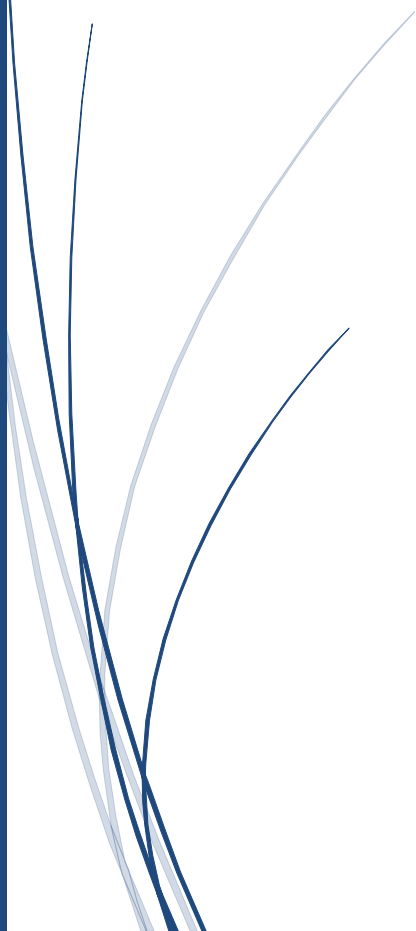

SPOJENÁ ŠKOLA SV. VINCENTA DE PAUL, BRATISLAVA

Učebné osnovy

pre 5.r. ZŠ

SLOVENSKÝ JAZYK

Inovovaný štátny vzdelávací program
5 hod.

Učebný plán iŠkVP
5 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Osobnostný a sociálny rozvoj – V tematickom celku V ríši rozprávok naučiť žiakov rozlišovať dobro a zlo, poukázať na hodnotový rebríček prostredníctvom znakov rozprávok. V tematických celkoch Čo opriadli povesti, Príbehy spred tisícročí ukázať na osobnostný vývin a nájsť ponaučenie v činoch a konaní postáv. V téme Podstatné mená, Prídavné mená, Slovesá naučiť žiakov využívať vhodné slová v komunikácii a dbať na rozširovanie slovnej zásoby.

Environmentálna výchova – V tematickom celku Vedomosti z každej oblasti posilňovať pocit zodpovednosti k životnému prostrediu formou prezerania a poznávania informácií v encyklopédiách.

Multikultúrna výchova – V tematickom celku V ríši rozprávok poznávať pestrosť inonárodných rozprávok a v nich hľadať podobné a odlišné znaky a priviesť žiakov k hlavným myšlienkam a hodnotám, nájsť ponaučenie. Viest žiakov k rešpektovaniu iných kultúr a náboženstiev a využiť to v témach príbehov z ciest.

Mediálna výchova – V tematickom celku Príbehy na rýchle čítanie na príkladoch komiksov sledovať ich vznik a vývoj a ich využitie v rôznych mediálnych oblastiach.

Ochrana života a zdravia – V tematickom celku Vedomosti z každej oblasti poznávať dôležitosť ochrany zdravia a súvisiace pojmy efektívne vyhľadávať v encyklopédiách.

Regionálna výchova a ľudová kultúra – V tematických celkoch V ríši rozprávok a Čo opriadli povesti posilňovať u žiakov pocit hrdosti k vlastnému regiónu a učiť k úcte k ostatným regiónom a rešpektovať ich špecifiká prostredníctvom rozprávok, legiend a povestí.

Finančná gramotnosť – V tematickom celku V ríši rozprávok pochopiť vzťah ľudskej práce a odmeny za prácu, v tematickom celku Vedomosti z každej oblasti prostredníctvom encyklopedických hesiel nájsť prítomnosť financií v živote človeka.

ANGLICKÝ JAZYK

Inovovaný štátny vzdelávací program
3 hod.

Učebný plán iŠkVP
3 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Osobnostný a sociálny rozvoj – Žiaci pracujú so základnou a rozšírenou slovnou zásobou o rodine a vzájomných vzťahoch v nej. Pracujú na strome života – Family tree poukazuje na svoje miesto v rodine. Žiaci pracujú na projekte: Môj denný program. Spoznávajú tak ako správne využiť voľný čas a zoznamujú sa s tým, akým spôsobom vyplňajú voľný čas ich spolužiaci.

Multikultúrna výchova – Žiaci v stručných dialógoch poznávajú nové národy a národnosti ako aj rozdiely medzi nimi.

Environmentálna výchova – Žiaci vypracujú projekt o vybranom zvieratku.

Finančná gramotnosť – Nakupovanie, tvorba dialógov, porovnávanie cien. Svetové rekordy, porovnávanie bohatších a chudobnejších krajín. Porovnanie životnej úrovne našich starých rodičov. Plány do budúcnosti, cestovanie, výber destinácie, porovnanie cien hotelov.

Vzdelávacia oblasť: MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI

MATEMATIKA

Inovovaný štátny vzdelávací program
4 hod.

Učebný plán iŠkVP
5 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet. Časová dotácia sa zvyšuje v učebných plánoch iŠkVP o 1 hodinu. Táto hodina sa využije na zmenu kvality výkonu:

- v tematickom celku **Vytvorenie oboru prirodzených čísel do a nad milión** – zvýšiť kvalitu výkonu žiakov v riešení jednoduchých slovných úloh, v ktorých sa vyskytujú ako podnet dáta (tabuľky, diagramy, mapy, schémy)
- v tematickom celku **Súmernosť v rovine (osová a stredová)** - zvýšiť kvalitu výkonu žiakov pri konštrukciách rovinného geometrického útvaru v osovej a stredovej súmernosti
- v tematickom celku **Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie** - zvýšiť kvalitu výkonu žiakov pri voľbe stratégie riešenia úloh z bežného života

Spôsob realizácie prierezových tém:

Mediálna výchova - v tematickom celku *Vytvorenie oboru prirodzených čísel do a nad milión* žiak vie posúdiť kvalitu a význam informačných zdrojov a produktov pri riešení jednoduchých slovných úloh, v ktorých sa vyskytujú ako podnet dáta (tabuľky, diagramy, mapy, schémy)

Multikultúrna výchova – v tematickom celku *Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie* žiak vie prečítať údaje z jednoduchej tabuľky, zhromaždiť, roztriediť, usporiadať, dáta (údaje) a znázorniť dáta (údaje) jednoduchým diagramom

Osobnostný a sociálny rozvoj – v tematickom celku *Vytvorenie oboru prirodzených čísel do a nad milión* žiak rozvíja základné zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce, prácu s chybou, pracuje ako aktívny člen skupiny, dokáže akceptovať rôznych typov ľudí, rôzne prístupy k riešeniu problémov a akceptovať pravidlá skupinovej práce.

Environmentálna výchova – v tematickom celku *Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie* žiak vie zrealizovať zber údajov (zber papiera, spotreba vody v domácnosti,...) a zobraziť údaje do tabuliek a grafov.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – v tematickom celku *Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie* žiak vie získať potrebné informácie, spracovať ich, navrhnúť postup riešenia problému a spracovať algoritmus. Na základe získaných informácií žiak vie formulovať jednoduché závery, využíva rôzne typy prezentácií.

Finančná gramotnosť – V celku *Trochu iné čísla* žiak vie počítat príklady s eurami a centami, vypočítat sumu nákupu, sumu výdaju, zrealizovať fiktívny nákup, porovnať ceny v obchodoch, využiť zľavy. V celku *Obvod a obsah rovinných útvarov* žiak vie vypočítat hodnotu nákupu oplatenia, dlaždíc.

INFORMATIKA

Inovovaný štátny vzdelávací program
1 hod.

Učebný plán iŠkVP
1 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Multikultúrna výchova – v tematickom celku *Vyhľadávanie stránok, práca s internetom* žiak aktívne vyhľadáva informácie o iných kultúrach. Analyzuje, hodnotí a spracúva tieto informácie. Využíva rôzne informačné zdroje. Prejavuje základy kritickej reflexie obsahov mediálnych produktov.

Mediálna výchova – v tematickom celku *IKT v bežnom živote* žiak pochopí význam a možnosti využitia digitálnych médií (internet, mobil...) ako informačných a vzdelávacích médií. Žiak získa schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

Osobnostný a sociálny rozvoj – v tematickom celku *Emailová komunikácia* sa žiak naučí primerane komunikovať v rôznorodých situáciách svojho života. Naučí sa prezentovať svoju prácu (vizitka, plagát,...).

Environmentálna výchova – v tematickom celku *Vyhľadávanie stránok* žiak vie ohodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia vo svojom okolí a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská.

Ochrana života a zdravia – v tematickom celku *Vyhľadávanie stránok* žiak vie vyhľadať informácie o mimoriadnych udalostiach, typoch varovných signálov, ochranných prostriedkoch, o evakuácii a ukrytí, charakteristiku nebezpečných látok ohrozujúcich školu a jej okolie.

Regionálna výchova – v tematických celkoch *Textová informácia* a *Vyhľadávanie stránok* žiak vyhľadáva informácie a spracováva informácie o meste, v ktorom žije (poloha, história a súčasnosť), kultúrne pamätihodnosti, monumenty obce, mesta, regionálne múzeá, prírodovedné múzeá, galérie, skanzeny,

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – sa žiaci naučia používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine.

Finančná gramotnosť – v tematickom celku *Plagát na aktuálnu tému* žiaci vytvoria plagát o ochranných prvkoch eurobankoviek. V tematickom celku *Vyhľadávanie stránok* si žiaci na internete vyhľadajú informácie o rozvojových a rozvinutých štátoch (ekonomika, priemysel, životná úroveň), vedia informácie spracovávať a porovnávať, prezentovať. Na internetovej kalkulačke vedia prepočítať kurz danej krajiny. Žiaci vedia vysvetliť možnosti a dôsledky zneužitia osobných informácií.

Vzdelávacia oblasť: ČLOVEK A PRÍRODA

BIOLÓGIA

Inovovaný štátny vzdelávací program
2 hod.

Učebný plán iŠkVP
2 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Multikultúrna výchova – v tematickom celku *Príroda a život* rešpektovať prirodzenú rozmanitosť kultúr a v tematickom celku *Spoločenstvá organizmov* spoznávať prírodné bohatstvo vlastného regiónu a regiónov iných kultúr.

Mediálna výchova – v tematickom celku *Spoločenstvá organizmov* získať základné zručnosti pri používaní médií, vedieť vyhľadať informácie o chránených, užitočných, prípadne škodlivých rastlinách a živočíchoch z rôznych zdrojov, posúdiť kvalitu a význam informačných zdrojov pri ochrane rastlín a živočíchov.

Osobnostný a sociálny rozvoj – v tematickom celku *Príroda a život* získať základné sociálne zručnosti a uplatňovať základné princípy zdravého životného štýlu, v tematickom celku *Spoločenstvá organizmov* rozvíjať zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce.

Environmentálna výchova – v tematickom celku *Príroda a život* získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia. V tematickom celku *Spoločenstvá organizmov* získať informácie o zásahoch človeka do životného prostredia a vedieť vyhodnotiť ich dôsledky v lokálnych a globálnych súvislostiach, nájsť príklady poškodzovania prírody nevhodnou činnosťou človeka v okolí školy.

Ochrana života a zdravia – v tematickom celku *Spoločenstvá organizmov* vedieť rozhodnúť, ktoré zásady správania sa v prírode sú bezpečné z hľadiska ochrany vlastného zdravia.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – v tematickom celku *Spoločenstvá organizmov* naučiť sa získavať potrebné informácie o rôznych druhoch rastlín a živočíchov, vedieť tieto informácie spracovať a prezentovať vlastné práce vo forme plagátov, prezentácií a pod.

Finančná gramotnosť – *Príroda a život okolo nás* – žiaci pri poznávaní prírody si uvedomujú rozmanitosť organizmov, život v jednotlivých ekosystémoch, s ohľadom na ich vyčerpateľnosť, ekonomickú výnosnosť a obnoviteľnosť. Uvádzajú návrhy na ich hospodárne využívanie.

DEJEPIS

Inovovaný štátny vzdelávací program
1 hod.

Učebný plán iŠkVP
1 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Osobnostný a sociálny rozvoj – v tematickom celku *Človek v premenách priestoru a času* naučiť žiakov rozlišovať vývoj človeka v jednotlivých vývojových etapách vzhľadom na prírodné a spoločenské podmienky, sledovať vývoj osobnosti a sociálnej adaptácie v daných spoločenských podmienkach kvôli ich aplikácii pre súčasnosť.

Environmentálna výchova – v tematickom celku *Človek v premenách priestoru a času* posilňovať pocit zodpovednosti a ochrany životného prostredia.

Multikultúrna výchova – v tematickom celku *Od blízkeho k vzdialenému* rozvíjať u žiakov úctu k historickým pamiatkam vzhľadom na rozmanitosť kultúr v celosvetovom priestore.

Mediálna výchova – v tematickom celku *Človek a komunikácia* – na príkladoch pozorovať vývoj komunikačných a informačných zdrojov od najstarších čias po súčasnosť a posúdiť ich kvalitu a objektivitu vzhľadom na množstvo informácií, overovanie a porovnávanie informácií.

Ochrana života a zdravia – v tematickom celku *Človek v premenách priestoru a času* poukázať na dôležitosť dodržiavania ľudských práv v spoločnosti v minulosti a dnes.

Regionálna výchova a ľudová kultúra – v tematických celkoch *Od blízkeho k vzdialenému*, *Človek v premenách priestoru a času*, *Človek a komunikácia* posilňovať u žiakov pocit hrdosti k vlastnému regiónu a učiť k úcte k ostatným regiónom a rešpektovať ich špecifiká.

Finančná gramotnosť – v tematickom celku *Od blízkeho k vzdialenému* pochopiť vzťah ľudskej práce a používania peňazí, sledovať rozvoj ľudskej spoločnosti, zhromažďovania materiálnych a duchovných statkov od počiatku po súčasnosť. V tematickom celku *Človek v premenách priestoru a času* zdôrazniť proces premeny výmenného obchodu k peňažnému a na tomto procese sledovať zmenu osobnosti človeka vzhľadom k nadobudnutým statkom. V tematickom celku *Človek a komunikácia* osvojiť si efektívne hospodárenie v rodinnom prostredí.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – Vo všetkých tematických celkoch naučiť žiakov primerane komunikovať, prezentovať vlastné názory, pripravené práce, hľadať informácie v rôznych zdrojoch.

Dopravná výchova – v tematickom celku *Človek a komunikácia* ukázať svetové vynálezy, rozvoj automobilizmu, ciest a komunikácií a ich význam v súčasnosti.

GEOGRAFIA

Inovovaný štátny vzdelávací program
2 hod.

Učebný plán iŠkVP
2 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Mediálna výchova – v tematickom celku *Cestujeme po Zemi* vedieť posúdiť kvalitu a význam informácií z dostupných zdrojov týkajúcich sa prírodných a ekonomických ukazovateľov porovnávaných krajín (obrázky, diagramy, odborné články z dennej tlače, časopisov a literatúry).

Multimediálna výchova – v tematickom celku *Planéta Zem* a *Cestujeme po Zemi* pochopiť rôznorodosť ľudstva, rôznorodosť prírodných a sociálno-ekonomických zložiek krajín, v ktorých ľudia žijú, vedieť zaujať správny postoj k riešeniu ich problémov.

Osobnostný a sociálny rozvoj – v tematickom celku *Zobrazovanie Zeme* rozvíjať schopnosť komunikácie a vzájomnej spolupráce pri riešení spoločných úloh (geografická vychádzka), akceptovať rôzne typy ľudí, ich názory a postoje, nieť zodpovednosť za riešenie danej úlohy.

Environmentálna výchova – v tematickom celku *Planéta Zem* a *Cestujeme po Zemi* viesť k zodpovednosti za využívanie vody, pôdy, prírodných zdrojov, k ochrane ovzdušia, poukázať na ich vplyv na život človeka v súčasnosti, ale aj pre budúce generácie.

Ochrana života a zdravia – v tematickom celku *Cestujeme po Zemi* porovnať životné podmienky ľudí žijúcich v meste a na vidieku, vplyv prírodných podmienok na rozmiestnenie obyvateľstva, dbať na zásady spolunažívania, chápať problémy ľudí žijúcich v núdzi, v oblastiach postihnutých prírodnými a ekologickými katastrofami,...

Tvorba projektu a prezentácia zručností – v tematickom celku *Planéta Zem* a *Cestujeme po Zemi* získavať potrebné informácie, spracovať ich, vhodným spôsobom odprezentovať a sformulovať jednoduché závery (vesmírne objavy, pamiatky UNESCO,...)

Finančná gramotnosť – v tematickom celku *Cestujeme po svete* poukázať na bohatstvo a chudobu v niektorých regiónoch sveta (Amerika, Ázia – vo veľkomestách bohaté štvrte a na ich okrajoch slumy,...)

KATOLÍCKE NÁBOŽENSTVO

Inovovaný štátny vzdelávací program
1 hod.

Učebný plán iŠkVP
2 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet. Časová dotácia sa zvyšuje v učebných plánoch iŠkVP o 1 hodinu. Táto hodina sa využije na zmenu kvality výkonu:

- Práca so Sv. Písmom, orientácia vo Sv. písme prostredníctvom súradníc
- Prehĺbenie vedomostí o živote sv. Cyrila a Metoda a ich nasledovníkov, o ich pôsobení na Veľkej Morave (preklady bohoslužobných kníh, hlaholika, staroslovičina); pozeranie filmov o živote svätých
- Poukázanie na liturgiu (liturgický rok, liturgické farby, sviatky, chrám ako miesto oslavy Boha, správanie sa v kostole, spôsob oblečenia, liturgické postoje a gestá, odpovede počas sv. omše a pod.)
- Upríamenie pozornosti na charitatívne akcie (Boj proti hladu, Tehlička pre misie, rôzne zbierky), vysvetlenie potreby sviatosti manželstva, sviatosti posvätného stavu a zasväteného života

Spôsob realizácie prierezových tém:

Osobnostný a sociálny rozvoj – osobnosti zo Starého a Nového zákona, svätí ako vzory pre život, napr. Abrahám, Šalamún, Dávid, sv. Cyril a Metod

Environmentálna výchova – Sv. František z Assisi (patrón ekologov), vzťah k prírode

Mediálna výchova – vyhľadávanie informácií na internete, liturgický rok, slávenie sv. omše (katolícke médiá: Katolícke noviny, Televízia Lux, Rádio Lumen)

Multikultúrna výchova – misie, život ľudí v Starom zákone, staroslovienska kultúra

Ochrana života a zdravia – služba chorým, pomoc blíznym

Dopravná výchova – v témach Širitelia posolstva sv. Cyrila a Metoda, Legenda o sv. Andrejovi Svoradovi a Benediktovi, Krížová cesta (putovanie)

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – Patrón, môj ochranca, Liturgia (žiak si vytvorí projekt a odprezentuje ho pred spolužiakmi)

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra – Chrám – miesto oslavy (významné kostoly, chrámy, baziliky, pútnické miesta na Slovensku)

Finančná gramotnosť – hľadať príklady (platidlá, miery, váhy) · Sv. František z Assisi (chudoba vs. bohatstvo). Sv. Vincent – patrón školy (pomoc chudobným). *Obeta Božieho ľudu* (vedieť sa rozdeliť, myslieť aj na iných; *charitatívne projekty* (Taška sv. Vincenta; Boj proti hladu, Tehlička na misie..)

TECHNIKA

Inovovaný štátny vzdelávací program

1 hod.

Učebný plán iŠkVP

1 hod.

Učebné osnovy v časti technika sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný stupeň. Učebné osnovy v časti Ekonomika domácnosti viď [príloha č. 1](#)

Spôsob realizácie prierezových tém:

Osobnostný a sociálny rozvoj – v tematickom celku *Človek a technika* dodržiavať pravidlá BOZP;

Environmentálna výchova – v tematickom celku *Človek a technika* učiť sa zodpovednosti za životné prostredie, výroba jednoduchého výrobku z odpadového materiálu (napr. stojan na ceruzky z plechovky), triedenie a recyklácia materiálov v dielni;

Multikultúrna výchova – v tematickom celku *Úžitkové a darčkové predmety* vedieť čítať z jednoduchého technického výkresu pri skladaní plastového modelu zo stavebnice;

Mediálna výchova – v tematickom celku *Úžitkové a darčkové predmety* urobiť náčrt výrobku pomocou grafických editorov, vyhľadávanie návodov (napr. „ako niečo vyrobiť“) a ich hodnotenie. Žiaci pripraví projekt na tému *Vytvor si vlastnú reklamu*. Žiaci pochopia, že reklama nás ovplyvňuje a naučia sa rozlišovať medzi realitou a „vylepšeným“ obrazom. Úlohou je vymyslieť vlastný produkt a prezentovať ho.

Ochrana života a zdravia – v tematickom celku *Človek a technika* posúdiť negatívne vplyvy na životné prostredie;

Môj projekt – žiaci navrhnu a vyrobí vlastný organizér na školské pomôcky (ceruzky, pravítko, nožnice) z dostupných alebo odpadových materiálov.

Finančná gramotnosť – v tematickom celku vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb. V tematickom celku *Človek a technika* zhodnotiť negatívne vplyvy techniky na životné prostredie množstvo finančných prostriedkov použitých na odstraňovanie ekologických havárií a uvedenie životného prostredia do pôvodného stavu. V tematickom celku *Úžitkové a darčkové predmety* vysvetliť pojmy: cena, náklady, zisk;

HUDOBNÁ VÝCHOVA

Inovovaný štátny vzdelávací program
1 hod.

Učebný plán iŠkVP
2 hod.

Vo vyučovacom predmete Hudobná výchova sa zvyšuje v učebných plánoch iŠkVP časová dotácia o 1 hodinu. Učebné osnovy týchto hodín sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet v 5 a 6. ročníku.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Multikultúrna výchova – V tematickom celku *Prostredníctvom hudby poznávame kultúru národov* (hudba – rómska, rusínska, česká, poľská, maďarská, ruská, anglická,) viesť žiakov k pochopeniu a rešpektovaniu faktu kultúrnej rozmanitosti, podnecovať a rozvíjať u žiakov tolerantné postoje k nositeľom odlišných kultúr, v *inštrumentálnych činnostiach* podnecovať tvorivosť v každodennej interakcii so spolužiakmi, vo *vokálnych činnostiach* (triedne kolo súťaže Slávik Slovenska) rozvíjať poznanie kultúr s ktorými žiaci prichádzajú alebo môžu prísť do styku. V tematickom celku *Hudba minulosti a súčasnosť* (renesancia, barok, klasicizmus, romantizmus, impresionizmus) viesť k uvedomeniu si koreňov a premien vlastnej kultúrnej identity.

Osobnostný a sociálny rozvoj – V tematickom celku *Zahrajme si divadlo* (Trojruža, Harlekýn) rozvíjať sociálne zručnosti v oblasti komunikácie – verbálnej i neverbálnej, k sebareflexii a autoregulácii, v *inštrumentálnych činnostiach* nadobudnúť základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňovať ich pri prezentácii seba a svojej práce.

Environmentálna výchova – V tematickom celku *Prostredníctvom hudby poznávame kultúru národov* pri perцепčných činnostiach (Má vlast – Smetana a Obrázky zo Slovenska - Suchoň) viesť k ochrane prírody a krajiny, k šetrnému správaniu sa k prírodným zdrojom.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – Vo vokálnych (triedne kolo súťaže Slávik Slovenska), inštrumentálnych a hudobno-dramatických činnostiach vedieť prezentovať samého seba.

Mediálna výchova – V tematickom celku *Hudba v minulosti a súčasnosť* (Slovenská hudba – popmusic) spoznávať médiá v súčasnom svete, druhy mediálnych produktov fotografie, architektúra, video)

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra – Vo vokálnych činnostiach (vlastenecké piesne, ľudové piesne) spoznávať regionálnu kultúru a najtypickejšie prejavy kultúr iných regiónov Slovenska, kultúrne pamätihodnosti Slovenska, naše ľudové piesne a tance, tradičné ľudovoumelecké remeslá, ľudovú slovesnosť a nárečie (triedne kolo Slávik Slovenska), spoločenské praktiky a zvyky (koledy) rituály a slávnostné udalosti (hymna a hymnické piesne)

Finančná gramotnosť – V tematickom celku *Prostredníctvom hudby poznávame kultúru národov* (rómska hudba) posúdiť význam trvalých životných hodnôt, pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze. V tematickom celku *Hudba v minulosti a súčasnosť* (husliar – Stradivari, Amati) a v celku *Ako sa nám prihovára hudba* (súčasní interpreti) pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Inovovaný štátny vzdelávací program
1 hod.

Učebný plán iŠkVP
1 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Ochrana života a zdravia – Zdravie, ochrana a zdravý životný štýl súvisiaci s touto prierezovou témou bude sa prelínať cez tematické celky v nasledovných metodických radoch: Možnosti zobrazovania videného sveta, Podnety fotografie, Podnety filmu a videa, Podnety architektúry, Podnety dizajnu, Podnety tradičných remesiel, Tradícia a identita, Škola v galérii.

Realizovanie danej prierezovej témy bude v rovine teoretickej i praktickej, tiež pri manipulácii s rôznymi technikami. Viest' žiakov k ochrane zdravia a bezpečnosti pri práci a tvorbe. Viest' žiakov k poskytovaniu pomoci menej zručným spolužiakom i integrovaným. Byť predvídavý, osvojiť si praktické zručnosti na každej hodine cez tzv. technické poznámky a pokyny učiteľa. Využiť prostredie tzv. „letnej triedy“ na školskom dvore pri technikách s drevom, sadrou, iným prašným a zápachajúcim materiálom, pri fotografovaní, filmovaní a pod. Výtvarne využiť pozitívny a negatívny životný štýl v téme umelecký pozitív a negatív, zdravé a nezdravé podnety. Byť kritický, konštruktívny a aktívny v postoji, ktorý žiak vníma, zobrazuje a vytvára. Povzbudzovať žiakov k zdravému sebedomiu, vytvárať radostnú a objaviteľskú atmosféru. Podporovať spätosť s prírodou, prírodnými materiálmi a zdraviu bezpečnými materiálmi, riešiť bezpečný dizajn v trojrozmerných objektoch. Porovnať životný štýl v minulosti a v súčasnosti cez umelecké slohy. Uplatňovať všestranný princíp zdravého vývinu osobnosti cez rôzne oblasti umenia a kultúry ako hudba, šport, výtvarné, dramatické umenie, dizajn, dejiny umenia a kultúry, nové médiá v syntetických témach. Všestrannosť a variabilnosť v tematických okruhoch prispieva k zdravému životnému štýlu. V oblasti dizajnu riešiť obal potravín, /obal cigariet a vizuálna výstraha pred škodlivosťou iných druhoch tovaru. Navrhovať a zvoliť výber obalov potravín škodlivých, zdravých, ekologických, estetických... Rozvíjať duchovný životný štýl a názor tvorcu - žiaka. Cez tému výtvarný pozitív a negatív tvoriť artefakty zdravého a nezdravého životného štýlu. Vyjadriť cez farby, materiály bohatú škálu symboliky a pocitov. V téme ornament v umení, vyjadriť a hľadať prvky ľudových remesiel, identity cechov s presahom do bodyartu, do módného dizajnu, do športu a pod. Návštevou galérie, výstavy, múzea uplatňovať princíp bezpečnosti a ochrany zdravia, estetického vnímania diel s analýzou a interpretáciou. Dôraz klásť na bezpečné a kultúrne správanie sa v týchto priestoroch. Exkurziami a návštevami kultúrnych inštitúcií pestovať zdravý životný štýl. Bezpečné využívanie techniky nových médií, počítačov, Ipadov / zrak, chrbtica, adekvátny čas práce s PC, závislosť, riziká používania slúchadiel mimo školy, vhodné a nevhodné počítačové hry, rozvíjať kritické myslenie žiakov primerané rozvíjať. Arteterapeutické účinky predmetu a forma aktívneho relaxu je dôležitý fenomén, ktorý si môžu žiaci preniesť i do života/praxe. Poukázať na tieto účinky cez tvorbu antistresových omaľovaniek v rôznych ročníkoch a adekvátnej náročnosti.

Multikultúrna výchova – Analyzovať, interpretovať diela rôznych kultúr bez predsudkov a stereotypov ako v téme dejín umenia, tak i vo vzťahu k súčasnému umeniu cez tému umenia inštalácie, výtvarné hry s izmami a svet architektúry. Objavovať pestrosť kultúr, zvykov, tradícií a prepájať so súčasnosťou. Cez transpozíciu regionálnej a tradičnej ľudovej kultúry uplatniť tému ornamentu, odevnej kultúry. Využiť populárnu ukážku našich olympijských dresov s ornamentami Ždiaru a textom hymny. Vytvoriť módnú prehliadku s využitím etno vzorov a podnetov z rôznorodých kultúr. Pestovať v žiakoch hrdosť na vlastnú kultúru a národnú i kresťanskú identitu. Veľkonočné a vianočné výtvarné hry využiť na vzájomné obohatenie kultúrnych a kresťanských tradícií. Verbálne, výtvarne realizovať projekt v téme „sviatočné zvyky našich dedov a babičiek“ s možnosťou referátov, prezentácií. Využiť témy, ktoré zaujímajú žiakov cez video platformy, YouTube, Reels a pod.

Mediálna výchova – Zvyšovať úroveň mediálnej gramotnosti, naučiť žiakov orientovať sa v mediálnom svete, bezpečne zaobchádzať s médiami cez dej komiksu, úpravu obrazu cez programy a aplikácie, ako je Relevation natural art, Canva a pod. Reflektovať na nové a obľúbené platformy v mediálnej kultúre adekvátne k veku a k témam.

Environmentálna výchova – Prvky ochrany a zlepšovania životného prostredia s aspektom sociálnym, ekologickým, estetickým, ekonomickým, výtvarne riešiť cez témy výtvarného zemepisu a podnety geografie, výtvarné hry so zemepisom/geografiou, výtvarné ozvláštnenie školského prostredia, témy inštalácie, cez tematický okruh - podnety fotografie formou fotoreportáže s tematikou prírody, detailov, umenie inštalácie, odevný dizajn a pod.

Finančná gramotnosť – Prvky využiť pri riešení návrhu bankoviek, zobrazené pamiatky eurokultúry na eurobankovkách. Tvorba slovenských eurobankoviek cez slovenské hrady a zámky, alt. bankovky budúcnosti, regionálne groše v cestovnom ruchu. viesť dialóg o šetrení financií v rodine, vreckové žiakov, používanie kariet, možnosti šetrenia v rodine. Hodnotový a peňažný systém žiakov realizovať v rôznych fázach edukácie ako diskusia, inšpirácia, tvorba, hodnotenie, reflexia.

Osobnostný a sociálny rozvoj – Pri každej téme poskytnúť žiakom možnosť vyjadriť svoj výtvarný a hodnotový názor, situačne aktualizovať, podporovať dialóg so zameraním na upevnenie kolektívu, na vzájomnú spoluprácu žiakov pri tvorbe. Využiť moment hodnotenia výtvarných prác. Dôležitým momentom je nielen hodnotenie tvorby spolužiaka, ale aj seba samého. Zamerať sa na hľadanie pozitív, vyjadriť vlastný názor, hľadanie duchovných hodnôt. Zamerať sa na aspekt hĺbky, myšlienky, efektívnosti, úprimnosti v tvorbe. Viesť žiakov k sebareflexii, vyjadrovať svoje pocity, názory v čo najširšej miere. Nedokonalé nie je vždy škaredé, dokonalosť ako relativita! Hľadanie originálneho vyjadrenia v rámci svojich schopností. V skupinovej tvorbe rozvíjať vzájomné vzťahy, usilovnosť, hľadanie kompromisov, súdržnosť, tolerancia, pomoc a pod.

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Inovovaný štátny vzdelávací program
2 hod.

Učebný plán iŠkVP
2 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný stupeň.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Osobnostný a sociálny rozvoj je v predmete telesná a športová výchova realizovaný najmä prostredníctvom spoločných pohybových aktivít, ktoré podporujú spoluprácu, komunikáciu a vzájomný rešpekt medzi žiakmi. Počas vyučovacích hodín sú pravidelne zaradované tímové športové hry a skupinové úlohy, pri ktorých sa žiaci učia spolupracovať, rešpektovať pravidlá a prijímať rôzne role v kolektíve. Dôležitou súčasťou je aj vedenie žiakov k zvládaniu emócií pri víťazstve aj prehre. Po ukončení niektorých aktivít je vhodné zaradiť krátku reflexiu, v ktorej žiaci hodnotia priebeh hry, svoje správanie a spoluprácu v skupine.

Výchova k zdraviu sa realizuje prostredníctvom každodenných pohybových činností a vedie žiakov k uvedomeniu si významu pohybu pre zdravý životný štýl. Súčasťou každej vyučovacej hodiny je rozcvičenie a záverečné uvoľnenie, pričom žiakom je priebežne vysvetľovaný ich význam. Učiteľ upozorňuje na správne držanie tela, vhodné športové oblečenie a obuv, ako aj na zásady bezpečného vykonávania cvičení. Žiaci sú vedení k tomu, aby dokázali primerane posúdiť vlastnú fyzickú záťaž a osvojovali si základné návyky súvisiace so zdravým životným štýlom.

Environmentálna výchova je začleňovaná najmä realizáciou pohybových aktivít v exteriéri, ako sú školský dvor, ihrisko alebo prírodné prostredie v okolí školy. Žiaci sú vedení k pozitívnemu vzťahu k prírode a k zodpovednému správaniu počas pobytu vonku. Počas aktivít sa kladie dôraz na dodržiavanie čistoty, ochranu životného prostredia a rešpektovanie pravidiel správania v prírode. Súčasťou môže byť aj krátka diskusia o význame pohybu v prírodnom prostredí pre zdravie človeka.

Mediálna výchova sa realizuje formou primeraných diskusií o vplyve médií na životný štýl žiakov, najmä v súvislosti s pohybovou aktivitou a trávením voľného času. Učiteľ vedie žiakov k uvedomeniu si rozdielu medzi aktívnym a pasívnym spôsobom trávenia času a podporuje ich v tom, aby uprednostňovali pohybové aktivity. V rámci vyučovania je možné využiť aj jednoduché ukážky športových výkonov alebo príklady známych športovcov, ktoré slúžia ako motivácia a podnet na diskusiu.

Multikultúrna výchova sa uplatňuje prostredníctvom vytvárania prostredia založeného na tolerancii, rešpekte a rovnakých príležitostiach pre všetkých žiakov. Učiteľ podporuje zapájanie každého žiaka do pohybových aktivít bez ohľadu na jeho výkonnosť či individuálne schopnosti. Úlohy sú prispôbované tak, aby ich mohli zvládnuť všetci žiaci, pričom sa zdôrazňuje význam fair play a rešpektovanie odlišností. V rámci vyučovania je možné zaradiť aj jednoduché pohybové hry pochádzajúce z rôznych kultúrnych prostredí.

Ochrana života a zdravia je neoddeliteľnou súčasťou vyučovania telesnej a športovej výchovy. Žiaci sú pravidelne oboznamovaní so zásadami bezpečného správania pri pohybových aktivitách a s pravidlami používania športového náradia. Učiteľ priebežne kontroluje bezpečnosť prostredia a vedie žiakov k zodpovednému správaniu voči sebe aj ostatným. Súčasťou vyučovania sú aj jednoduché modelové situácie zamerané na správne reagovanie pri úraze, vrátane privolania pomoci a základných postupov prvej pomoci primeraných veku žiakov.

Medzipredmetové vzťahy:

Prierezová téma „Ochrana života a zdravia“ (biológia a geografia).

Biológia - ochrana zdravia a vplyv telesných cvičení na organizmus.

Geografia - práca s mapou a buzolou, orientácia v teréne.

Príloha č. 1 - EKONOMIKA (11 hodín)

Plánovanie a vedenie domácnosti

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

- vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb,
- uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec),
- zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti,
- vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny,
- prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností,
- zhodnotiť dôsledky finančného rozhodnutia,
- stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele zoradené podľa priority a kroky na ich dosiahnutie,
- vysvetliť dôležitosť komunikácie o finančne významných záležitostiach s finančnou inštitúciou (predchádzanie konfliktom, krízové situácie),
- vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane nároku na reklamáciu,
- vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou),
- viesť domáce účtovníctvo,
- roztriediť výdavky na domácnosť a príjmy v domácnosti,
- vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov,
- rozlíšiť pravidelné a nepravidelné príjmy a výdavky,
- opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - mýňanie, sporenie a spoluúčasť,
- zostaviť rozpočet domácnosti,
- vysvetliť, ako používať rozpočet na kontrolu vynakladania prostriedkov na dosahovanie finančných cieľov,
- vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí),
- porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch,
- uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe,
- zdôvodniť voľbu nákupu alebo požičania si predmetu,
- kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou,
- analyzovať možnosti účasti na charitatívnych aktivitách v súlade s osobným rozpočtom,
- vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky,
- vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi,
- uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu,
- vysvetliť hodnotu a význam tvorby finančnej rezervy v domácnosti,
- uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti,
- na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

- súlad osobných želaní s potrebami človeka
- vzťah ľudská práca – peniaze
- finančné informácie, finančné inštitúcie (bankové a nebankové subjekty, dcérske spoločnosti a pobočky zahraničných bánk) hotovostný a bezhotovostný platobný styk

- príjmy a výdavky, rozpočet domácnosti, ekonomika domácnosti
- archivácia dôležitých dokumentov (záručné listy, úhrady platieb a pod.)
- úspory, sporenie, možnosti sporenia
- úvery, kreditná karta
- úverová história a jej význam
- spôsoby, ako znížiť riziko v domácnosti (požiar, krádež a pod.)
- poistenie
- poistenie motorových vozidiel (PZP) – porovnanie ponúk poistenie stavby a domácnosti
- spotrebiteľská gramotnosť (kritický spotrebiteľ)